

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ

№ 440 від 02.05.2018
м. Київ

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
24 травня 2018 р. за № 621/32073

Про затвердження Положення про електронний підручник

Із змінами і доповненнями, внесеними
наказом Міністерства освіти і науки України
від 29 травня 2019 року № 748

Відповідно до частини четвертої статті 3, пункту 4 частини першої статті 75 Закону України "Про освіту", підпунктів 5, 68 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про електронний підручник, що додається.
2. Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Кононенко Ю. Г.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому законодавством порядку.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П. К.

Міністр

Л. М. Гриневич

ПОГОДЖЕНО:

Т. в. о. президента Національної
академії педагогічних наук України

В. І. Луговий

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
02 травня 2018 року № 440

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
24 травня 2018 р. за № 621/32073

Положення про електронний підручник

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України "Про освіту", "Про дошкільну освіту", "Про загальну середню освіту", "Про професійну (професійно-технічну) освіту", "Про вищу освіту", "Про позашкільну освіту", "Про захист персональних даних", "Про авторське право і суміжні права", "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні", національних стандартів України ДСТУ 3017-2015 "Видання. Основні види. Терміни та визначення понять", ДСТУ 7157:2010 "Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості", стандартів освіти з урахуванням вимог державних санітарних правил і норм та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність у сфері науково-методичного і матеріально-технічного забезпечення системи освіти.

(пункт 1 розділу I у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

2. Це Положення визначає поняття електронного підручника (далі — е-підручник), вимоги до змісту е-підручника, структурних компонентів та функціонування.

(пункт 2 розділу I у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

3. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

е-підручник — електронне навчальне видання із систематизованим викладенням навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію;

користувачі е-підручника — учасники освітнього процесу та суб'єкти освітньої діяльності;

модуль (тематичний блок в е-підручнику) — частина навчального матеріалу, відтворена у вигляді тексту, відеоматеріалів, аудіоматеріалів, зображень, інтерактивних елементів або їх комбінацій;

мультимедійний контент — сукупність даних інтерактивного вмісту, представлених у форматах відео, анімації, об'єкти віртуальної, доповненої реальності, комп'ютерні моделі (симулятори), а також їх поєднання з аудіоінформацією, текстом, зображеннями;

складові частини е-підручника — емпіричні, теоретичні, практичні та демонстраційні компоненти, засоби пошуку, відображення, перевірки знань тощо.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України "Про освіту", "Про авторське право і суміжні права", інших нормативно-правових актах.

4. Е-підручник створюється у вигляді комп'ютерної програми. У разі якщо для роботи е-підручника необхідно додаткове програмне забезпечення, таке програмне забезпечення має бути безкоштовним (за винятком операційної системи).

(пункт 4 розділу I у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

5. Е-підручнику надається гриф МОН в установленому законодавством порядку.

(пункт 5 розділу I у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

6. Е-підручники, яким надано відповідний гриф МОН, включаються до відповідного переліку е-підручників, що оприлюднюється на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України, веб-сайті Державної наукової установи "Інститут модернізації змісту освіти", а також на Національній освітній електронній платформі.

(пункт 6 розділу I у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

7. У разі необхідності усунення граматичних, орфографічних, арифметичних помилок, а також оновлення програмного забезпечення до е-підручника вносяться відповідні зміни із зазначенням поточного номера версії, змінивши його на наступний (наприклад, 1.1 на 1.2).

II. Зміст е-підручника

1. Зміст е-підручника повинен:

відповідати стандарту освіти, типовій освітній (навчальній) програмі, затвердженій МОН;

відповідати сучасним науковим результатам;

забезпечувати повноту розкриття основних наукових положень, використання загальноприйнятої наукової термінології, актуальних відомостей та даних.

2. Система завдань, наведених в е-підручнику, має забезпечувати диференційований та компетентнісний підходи до навчання, індивідуалізацію освітнього процесу, в тому числі містити завдання для самооцінювання, групової роботи, відкриті запитання, дослідницькі, пізнавальні, творчі завдання, завдання для самостійної роботи тощо.

3. В е-підручнику не повинно бути фахових помилок.

4. Мають бути викладені збалансовані думки щодо тем, які вивчаються. Потрібно уникати оціночних суджень.

5. Е-підручник не має містити реклами, а також посилань на матеріали, які не є складовою частиною цього е-підручника, або надавати безпосередній доступ (платний чи безоплатний) до таких матеріалів.

III. Організація матеріалу е-підручника

1. Організація матеріалу в е-підручнику має бути:

чітко структурованою та логічно систематизованою;

послідовною і логічною;

приведена у відповідність до вікових особливостей здобувачів освіти.

2. Наведені актуальні відомості та дані, що відповідають досвіду, віковим особливостям здобувачів освіти, для яких призначений е-підручник, а також приклади та ілюстративний матеріал мають бути знайомі їм з реального життя.

(пункт 2 розділу III у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

3. Розміщення ілюстративного та мультимедійного матеріалу як самостійного або додаткового джерела інформації має бути доцільним та логічним.

4. Викладення навчального матеріалу має бути:
лаконічним, точним, структурованим;
з очевидними логічними зв'язками;
з доступним лексичним наповненням, переважним використанням простих речень, без значної кількості складних синтаксичних конструкцій.

4 1. В е-підручнику має бути забезпечено збалансоване співвідношення мультимедійного та іншого контенту.

(розділ III доповнено пунктом 4 1 згідно з наказом
Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

5. Посилання на використані джерела, окремий список усіх використаних джерел не мають порушувати Закону України "Про авторське право та суміжні права" та інших нормативно-правових актів, які регулюють питання, пов'язані з охороною авторського права і суміжних прав.

IV. Вимоги до інтерфейсу та дизайну е-підручника

1. Інтерфейс повинен бути цілісним та інтуїтивно зрозумілим, забезпечувати принципи близькості (пов'язані елементи розташовуються ближче, ніж непов'язані) та подібності елементів. Елементи інтерфейсу, які використовуються для однієї дії, не мають використовуватися для іншої.

2. Дизайн е-підручника має забезпечувати концентрацію уваги користувача на головній суті. Фон сторінки не повинен відволікати від тексту й зображень.

3. Е-підручник повинен забезпечувати поінформованість користувача про те, який структурний елемент (сторінка, тема тощо) відображається на екрані.

4. В е-підручнику повинні бути наявні:

чіткі інструкції з виконання завдань, а також зворотний зв'язок після виконання завдань (мають пропонуватись конкретні напрями подальшого навчання);
можливості збільшення розміру шрифту тексту та/або масштабу контенту;
озвучення текстової інформації з можливістю увімкнення/вимкнення звукового супроводу та візуальне відображення (субтитри) аудіоінформації;
інструкція користувача.

5. Інсталяція е-підручника у разі потреби має бути зручною та легкою.

V. Технічні і функціональні вимоги

1. Е-підручник має забезпечувати можливість роботи на трьох чи більше операційних системах, не менше двох з яких — для мобільних пристроїв.

2. Для використання е-підручника повинна бути забезпечена можливість:

завантаження його на пристрій користувача і роботи без подальшого доступу до мережі Інтернет. Ця вимога має забезпечуватись для кожної операційної системи згідно з пунктом 1 цього розділу;

перегляду відео- та прослуховування аудіофайлів без потреби встановлення додаткових плагінів (додатків) та без використання мережі Інтернет;

внесення змін у послідовність модулів педагогічними працівниками, після чого аналогічні зміни відбуваються в е-підручниках пов'язаних користувачів.

3. Е-підручник має передбачати розмежування доступу до його функціональних можливостей залежно від категорій учасників освітнього процесу.

4. Пункт 4 розділу V виключено

(згідно з наказом Міністерства
освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748,
у зв'язку з цим пункти 5, 6 вважати відповідно пунктами 4, 5)

4. В е-підручнику мають бути:

засоби навігації за його структурними одиницями (наприклад, зміст, предметний покажчик, іменний покажчик тощо);

інструменти для роботи з текстом (за наявності), у тому числі можливість робити нотатки, закладки, виділяти текст, роздруковувати обрану частину навчального матеріалу у форматі тексту або зображення, можливість пошуку за ключовими словами, а також словник (словники);

інтерактивні елементи;

(абзац четвертий пункту 4 розділу V із змінами, внесеними згідно з

наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)
мультимедійний контент.

(абзац п'ятий пункту 4 розділу V у редакції наказу
Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

5. Пункт 5 розділу V виключено

(згідно з наказом Міністерства освіти
і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

VI. Вимоги до вихідних даних

1. В е-підручнику повинні бути наявні такі відомості:

(абзац перший пункту 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно з
наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

назва;

відомості про автора (авторів);

відомості про надання грифа;

(абзац четвертий пункту 1 розділу VI у редакції наказу

Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

відомості про стандарт освіти, типову освітню (навчальну) програму, відповідно до яких
розроблено е-підручник;

знак охорони авторського права (за наявності);

інформація про версію е-підручника;

інформація про кількість і тривалість мультимедійних та інтерактивних елементів, що містяться
в е-підручнику, в тому числі аудіоматеріалів, зображень, відеоматеріалів (у тому числі анімаційних),
2D, 3D-моделей, карт тощо;

(абзац восьмий пункту 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно з
наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

найменування, місцезнаходження, електронна адреса, телефон виробника е-підручника;

мінімальні системні вимоги до обладнання, операційної системи.

(пункт 1 розділу VI доповнено абзацом десятим згідно з
наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

2. В е-підручнику, що виходить іншою, ніж українська, мовою, зазначені в пункті 1 цього розділу
відомості подаються також українською мовою.

VII. Взаємодія е-підручника з Національною освітньою електронною платформою

1. Е-підручники мають забезпечувати взаємодію з Національною освітньою електронною
платформою через API-інтерфейс.

2. В е-підручнику має бути наявна функція збору інформації, визначеної МОН, щодо
використання е-підручників.

(Положення доповнено розділом VII згідно з наказом
Міністерства освіти і науки України від 29.05.2019 р. № 748)

Директор департаменту загальної
середньої та дошкільної освіти

Ю.Г. Кононенко